

Een teleurstelling met een staartje.

Het was in de mooie zomervacantie van het jaar 1896, dat ik met een' vriend een voetreisje naar Haarlem, Overveen en Bloemendaal maakte. Op den, wel wat eentonigen terugtocht, hielden we ons onledig met het beschouwen der levende natuur. We zagen vliegen, hommels en vlinders, brommend, gonzend en fladderend hunnen stuifmeelbesteldienst verrichten en honing puren uit de heldere, kleurrijke bloemen, die, als zoovele sterretjes, schitterden in het groene grastapeet. Ook betrapten we af en toe een exemplaar voor onze verzameling.

Daar zag ik, even voorbij Halfweg, op een brandnetelblad een diertje zitten met lichtrood, lang achterlijf en vier mooie doorschijnende vleugeltjes. Mijn vriend stond op dat oogenblik te turen, ik geloof naar eene orchidee in het weiland over de sloot, en in gedachten de breedte van die sloot plus de hoogte van den wal op zijne tamelijk lange beenen af te passen. Ik pakte mijn insekt bij zijne vleugeltjes vast en wilde het in een doosje stoppen, toen amice zijn waarschuwend: „pas op, een sluipwesp, die steekt!” hooren liet. Werkelijk zag ik het diertje zijn achterlijf in de richting van het vel mijns vingertops bewegen, om mij te steken, maar voor het zijn boos opzet volvoeren kon, was het in een lucifersdoosje in verzekerde bewaring gebracht.

In ons leerboek staat eene afbeelding van dit diertje en daaronder: Ichneumon. Dat was dus de geslachtsnaam van mijnen gevangene. [Dit acht ik nog zoo zeker niet. J.]

's Anderdaags gingen we tegen den middag op vlinder- en rupsenjacht. Het zonnetje scheen en diepblauw was de lucht, door geen wolkje afgebroken. Voorzien van al het noodige (opgenoemd in „Langs dijken en wegen” I), gingen we op weg en vingen vele mooie dagvlinders; vooral *Vanessa Urticae* was daar sterk vertegenwoordigd. Ook namen we nog zestien rupsen van die soort mee om ze tot gave vlinders op te kweken. Daarna aanvaardden we den terugtocht, terwijl we veel leken op Indianen, die van eenen strooptocht terugkeerden, getatoeëerd als we waren aan handen en gezicht door de distels en behangen als met buit en oorlogswerktuigen.

De rupsen werden thuis goed verzorgd en na eenige dagen reeds hingen enkele zich op en verpopten zich. (Ik had namelijk bijna volwassen rupsen meegenomen). Daarop boorde ik in de eindvlakken van een sigarenkistje twee gaten, waardoor overlans breinaalden gestoken werden, zoodat ik nu een rekje had, waarop ik mijne poppen met het takje, waaraan ze hingen, neervlijde, en ze meteen, als het mooi weer was, buiten kon zetten.

Nu keek ik elken dag, of de poppen ook kleur begonnen te krijgen, daar, als de vlinder op uitkomen staat, zijne kleur door de pophuid heenschemert. Na 2 of 3 dagen vertoonden eenige al kleurverandering. Die deden natuurlijk bij alle vrienden de ronde en gezamenlijk werd nog eens nagelezen wat op bladzijde 21 van „Van Vlinders, Bloemen en Vogels” vermeld is: „In de derde week moet ge goed opletten en telkens nakijken, want dan beginnen de *vlugste* zich al te ontpoppen.” Met eenparigheid van stemmen werd nu vastgesteld, dat mijne poppen dan al heele vlugge waren, ja eenigen der vermetelsten onzer durfden zelfs veronderstellen, dat de heer Heimans zich wel vergist kon hebben en dat er „op den derden dag” staan moest; een denkbeeld, dat den meesten echter zeer onwaarschijnlijk voorkwam. Wat de anderen er evenwel van zeiden, ik dacht er het mijne van en vertrouwde het niet daar onder die, nu roodachtig bruin geworden pophuid; ik zag er het diertje van het brandnetelblad te Halfweg bij, dat nu in mijne

verzameling prijkte. Daarom zonderde ik de kleurvertoonnende af en bekeek ze dagelijks meermalen. Na een dag of twee zou ik wel een' vlinder uitgekomen vinden. Hoe wreed werd ik teleurgesteld! — Uit mijne pop hangt een zilverdraadje van 2 c.M. lengte en op den bodem kruipt een lichtgeel langwerpig-elliptisch voorwerp rond. Zoo ging het met nog vijf andere poppen. Uit één kwamen zelfs vijf van die ja larven; wat moesten het anders zijn; en wel larven van sluipwespen.

Nadat ze een poosje rondgekropen hebben, worden ze donkergeel, lichtrood en veranderen nog denzelfden dag in 8 à 10 m.M. lange en 3 à 4 m.M. dikke donkerroode popjes, zonder dat ergens een afgelegd larvenjaponnetje te zien is.

Nu stond het bij mij zoo vast als een paal boven water, dat er uit zulk een pop hetzelfde diertje zou voortkomen, als mijn *Ichneumon* met lichtrood lijf en legboor. Daarom vond ik het jammer van de mooie kleine vossen, die er door waren verloren gegaan, daar ik zulk een sluipwespje al bezat en nog geen geheel gave *Vanessa Urticae*.

Eene week was voorbijgegaan. Eén van mijne gekweekte vloog reeds in de wijde zomerwereld rond en deed zich waarschijnlijk te goed aan den honing van eene *Fuchsia* of andere stadsbloem uit een dito bloemenrekje in de vensterbank. Een dag later kom ik weer bij mijne kweekkerij en er zit bij de sluipwespenpoppen eene vlieg, eene op het oog gewone kamervlieg. Dat was geen sluipwesp, want die had een lichtrood lichaam en lang achterlijf; dit beestje kon dus onmogelijk uit mijne poppen gekropen zijn. Bij nader onderzoek bemerkte ik echter, dat er één leeg pophulsel op den bodem lag en later aldoor juist zooveel „vliegen”, bij *ongeluk*, in het (door eene glasplaat bijna hermetisch gesloten) kistje raakten, als er leege sluipwespen, pophulsels in te vinden waren. Het kon wel niet anders of uit de poppen, waaruit ik sluipwespen verwachtte, waren vliegen gekomen. Gewone huisvliegen? *Musca domestica*? Neen, zij kwamen daarmee is alles overeen, behalve:

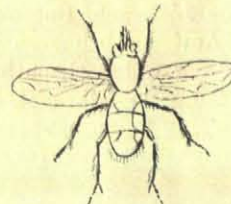
1. dat haar achterlijf niet, zooals bij ons kamerinsekt-geelachtig doorschijnend, maar glimmend staalblauw was;
2. dat haar allerachterste deel dicht behaard was, en
3. dat zich voor aan den kop een V-vormig uitsteeksel bevond, dat bij onze huisvlieg veel kleiner is.

Nu was mijne teleurstelling dus niet zoo groot, als zij zich eerst liet aanzien. Wel is waar verloor ik een half dozijn vlinders, maar die zou ik toch misschien de vrijheid gegeven hebben en daartegenover staat de aardige waarning en ook, dat nu in de insekendoos mijne twee opgeprikte kleine aurelia's (waarvan de poppen natuurlijk niet aangestoken waren) en hunne sluipvlieg met haar pophulsel vreedzaam naast elkander prijken.

Wie zou mij den naam van dit insekt willen meedeelen?

A.

C. R.

Echinomyia feta
feta vinyer

Eene soort van sluipvlieg.

Het achterlijf is een ondergeschikt punt bij de onderscheiding van wespen en vliegen. Doch nu de hoofdzak.

De sluipvliegen of *Tachinariën*, waarmee ge hebt kennis gemaakt, hebben in hoofdzaak, gelijk gij reeds hebt gevonden, de levenswijze der sluipwespen: het onvolkomen dier leeft als parasiet in een ander insekt.

De Nederlandsche *Tachinariën* tellen 170 soorten, behorende tot 46 geslachten. Het zou dus een ijdel pogen zijn, van onze studeerkamer uit, naar den naam van uwe soort te willen raden.

We willen u echter wijzen op eene belangrijke omstandigheid. Van verschillende sluipwespen is waargenomen, dat zij hare eieren in of op rupsen en dergelijke dieren leggen; de uitkomende larve dringt dan verder door en tast de

rups inwendig aan. Van de sluipvliegen heeft, naar het schijnt, nog niemand gezien, wel menigeen beweerd, dat het eierleggen op dezelfde wijze toegaat. Eene waarneming is er, en wel omtrent eene Japansche sluipvlieg; deze legt hare eieren niet op rupsen, maar op moerbeibladeren. De rupsen, die op deze bladeren leven, krijgen dus de eieren door den mond naar binnen en worden op die wijze aangestoken.

Vraag: Hoe doen nu onze sluipvliegen? Leggen zij eieren op de huid der rupsen of op het voedsel van deze? Zie gij daar eens achter te komen. Gij kunt uwe waarnemingen reeds in het voorjaar beginnen.

J. J.

RUPSENKALENDER.

(Vervolg van bladzijde 240 der vorige jaargang).

Ik acht het niet overbodig, om bij dit tweede gedeelte van mijn rupsenkalendar, nog eenige inlichtingen te geven, wat betreft de „indeeling,” door mij gevolgd.

Zooals ieder reeds zal gezien hebben, heb ik de volgende vier familiën aangenomen:

1. RHOPALOCERA — Dagvlinders,
2. HETEROCERA — Avondvlinders,
3. NOCTUAE — Nachtvinders en
4. GEOMETRIDAE — Spanrupsvlinders.

Sommige schrijvers, vooral van den laatsten tijd, hebben hierin eenige verandering gebracht.

De RHOPALOCERA (*Diurna*), de NOCTUAE (*Noctuidae*) en de GEOMETRIDAE zijn onveranderd gelaten, doch de HETEROCERA hebben ze geheel laten vervallen, en er vier nieuwe familiën voor in de plaats genomen:

1. SPHINGIDAE — Pijlstaartrupsen,
2. XYLOTROPHA — Houtboorders,
3. CHELONIDAE — Beerrupsen en
4. BOMBYCIDAE — Spinners.

Wie dus volgens een of ander leerboek een rups onder een der 4 laatste familiën ziet staan, zoeke in dezen kalender onder de HETEROCERA.

Verder ben ik in de nomenclatuur, op enkele uitzonderingen na, „DR. O. STAUDINGER'S Katalog. d. europ. Schmetterlinge” gevolgd.

APRIL.

RHOPALOCERA — Dagvlinders.

Argynnis Selenis F.

Rups met doornen aan de voorste ringen. Half zwart, half geel.

Boschviooltje.

Argynnis Euphrosyne L.

Zwart met evenzulke of gele doornen. Op iederen ring twee gele vlekken aan de bovenzijde.

Boschviooltje — Ridderspoor.

Argynnis Adippe L.

Bruingrijs met eene onderbroken witte rugstreep, zwarte dwarsstrepen en lichte doornen.

Violtjes; Maartvioltje — Driekleurig violtje.

Melitaea cinxia F.

Zwart met enkele rijen schijndoornen, d. i. vleezige verhoogingen. Wit gestippelde ringen en roodbruine kop.

Eereprijs — Weegbree — Vergeet-mij-niet.

Melitaea Athalia BORK.

Zwart met twee rijen witte punten over de geledingen, zwarten kop en witte schijndoornen aan de zijden.

Weegbree

Coenonympha Pamphilus L.

Groen met eene donkere rugstreep en eene witte streep aan beide zijden. Twee staartspitsen.

Kamgras en andere fijne grassen.

Lycaena Argiolus W. V.

Pissebedvormig. Geelachtig groen met eene donkere rugstreep. Zwarte kop en pooten.

Els.

HETEROCERA — Avondvlinders.

Hepialis humuli L.

Vuil geelwit met knobbeltjes op de drie eerste ringen en iets donkerder kop.

Hop — Wortels.

Arctia villica L.

Lang behaard. Fluweelzwart met licht bruine haren. Bruinroode kop en pooten.

Tuinsalade — Hoenderdarm — Spinazie — Duizendblad.

Arctia Hebe L.

Zwart met lichte, aan de zijden oranjekleurige haren, op het lijf bruinrood.

Wolfsmelk — Duizendblad — Tuinsalade.

Callimorpha dominula L.

Lang behaard. Zwart met drie rijen hooggele vlekken, witte stippen en fraaie, blauwe, borstelige knopjes.

Esschen — Jonge eiken — Beuken — Wilde rozen — Aardbeien — Brandnetels.

Phragmatobia fuliginosa L.

Lang behaard. Egaal lichtgrijs, bruingrijs of zwart.

Netels — Zuring.

Trochilium apiformis L.

Zie Maart.

NOCTUAE — Nachtvinders.

Agrotis fimbria L.

Afwisselend, van lichtbruin tot geelgrijs. Witte rugstreep en twee schuine, bruine strepen op iederen ring.

Sleutelbloem — Aardappels (welks knollen ze doorboort).

Agrotis pronuba L.

Geelachtig grijs met gele zijdestrepen. Op iederen ring zwarte strepen.

Sleutelbloem — Zuring — Kool — Vergeet-mij-niet.

Agrotis plecta L.

Groenachtig geel met rooden weerschijn. Drie roodachtige strepen over den rug en eene meniekleurige streep door de luchtopeningen (*stigmata*).

Cichorei — Perzikken — Tabak.